

A-level POLISH

Paper 1 Reading and Writing

Specimen 2020

Morning

Time allowed: 2 hours 30 minutes

Materials

- Additional Answer Sheets if required.
- The text for Section A Reading Question 3 is on an insert (enclosed).

Instructions

- Use black ink or black ball-point pen.
- Fill in the boxes at the foot of this page.
- Answer **all** questions in Section A and **one** question in Section B.
- You must answer the questions in the spaces provided. Do not write outside the box around each page or on blank pages.
- Do all rough work in this book. Cross through any work you do not want to be marked.

Information

- The marks for each question are shown in brackets.
- The maximum mark for this paper is 85.
- You must **not** use a dictionary.
- You should note that the quality of your written language in Polish will be taken into account when marks are awarded.
- In the summary question you should write no more than 90 words. You should write in full sentences, using your own words as far as possible.
- If you need extra paper, use the Additional Answer Sheets.
- This paper is divided into two sections:

Section A	Reading and Translation	45 marks
Section B	Writing (Research Project)	40 marks

Advice

- You are advised to allocate your time as follows:

Reading and Translation	1 hour 15 minutes approximately
Writing (Research Project)	1 hour 15 minutes approximately

Please write clearly, in block capitals, to allow character computer recognition.

Centre number

Candidate number

Surname

Forename(s)

Candidate signature _____

Section A

Reading and Translation

Answer all questions in the spaces provided.

0 1

Festiwal rockowy Przystanek Woodstock

Przeczytaj poniższy artykuł o festiwalu rockowym w Kostrzynie nad Odrą. Artykuł pochodzi ze strony internetowej festiwalu.

Kolejny 22. Przystanek Woodstock przeszedł do historii. Ten niezwykle festiwal organizowany przez Fundację Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy z pieniędzy uzyskanych od sponsorów i z datków, jak co roku ściągnął do Kostrzyna nad Odrą rzesze młodych zwolenników rocka. Ocenia się, że w tym roku, jak i w ubiegłym, mogło ich być nawet pół miliona. Na ostatniej konferencji prasowej Jurek Owsiak oddał hołd ofiarom zamachu terrorystycznego w Nicei, w którym zginęło ponad 80 osób. Niemal równo dobę od tych tragicznych zdarzeń, wielotysięczna publiczność pod Dużą Sceną ułożyła z kartek trójkolorową francuską flagę; zagrano również Marsyliankę. „Piątek był dniem specjalnym. Pokazaliśmy, że Przystanek to nie tylko muzyka, ale także pochylenie się nad tym, co się dzieje wokół nas” – mówił Owsiak.

Przystanek Woodstock to nie tylko muzyka. Od lat jednym z najważniejszych elementów Przystanku jest Akademia Sztuk Przepięknych (ASP). Jest to specjalna strefa będąca miejscem niezwykle spotkań, podczas których młodzi ludzie mają szansę porozmawiać z wieloma wybitnymi gośćmi festiwalu, autorytetami młodego pokolenia – artystami, sportowcami, politykami, działaczami społecznymi, muzykami, duchownymi. Rozmowy dotyczą przeróżnych spraw, od bardzo ważnych i poważnych jak wiara, polityka, idee, patriotyzm, sytuacja na świecie, po lżejsze, lecz zajmujące jak marzenia, pasje czy przygody. I okazuje się, że młodzi chcą rozmawiać, potrafią słuchać i prowadzić piękne i dojrzałe dyskusje. W namiotach ASP, które są w stanie pomieścić nawet kilka tysięcy ludzi, z roku na rok przybywa słuchaczy. Jeszcze nigdy nie zdarzyło się, żeby były puste. W gronie znamienitych gości, którzy dotychczas odwiedzili Akademię byli między innymi: Lech Wałęsa, arcybiskup Józef Życiński, Andrzej Wajda, wybitny aktor Jerzy Stuhr, działaczka humanitarna Janina Ochojska.

Na podstawie artykułu wpisz w kratkę:

P – prawda

F – fałsz

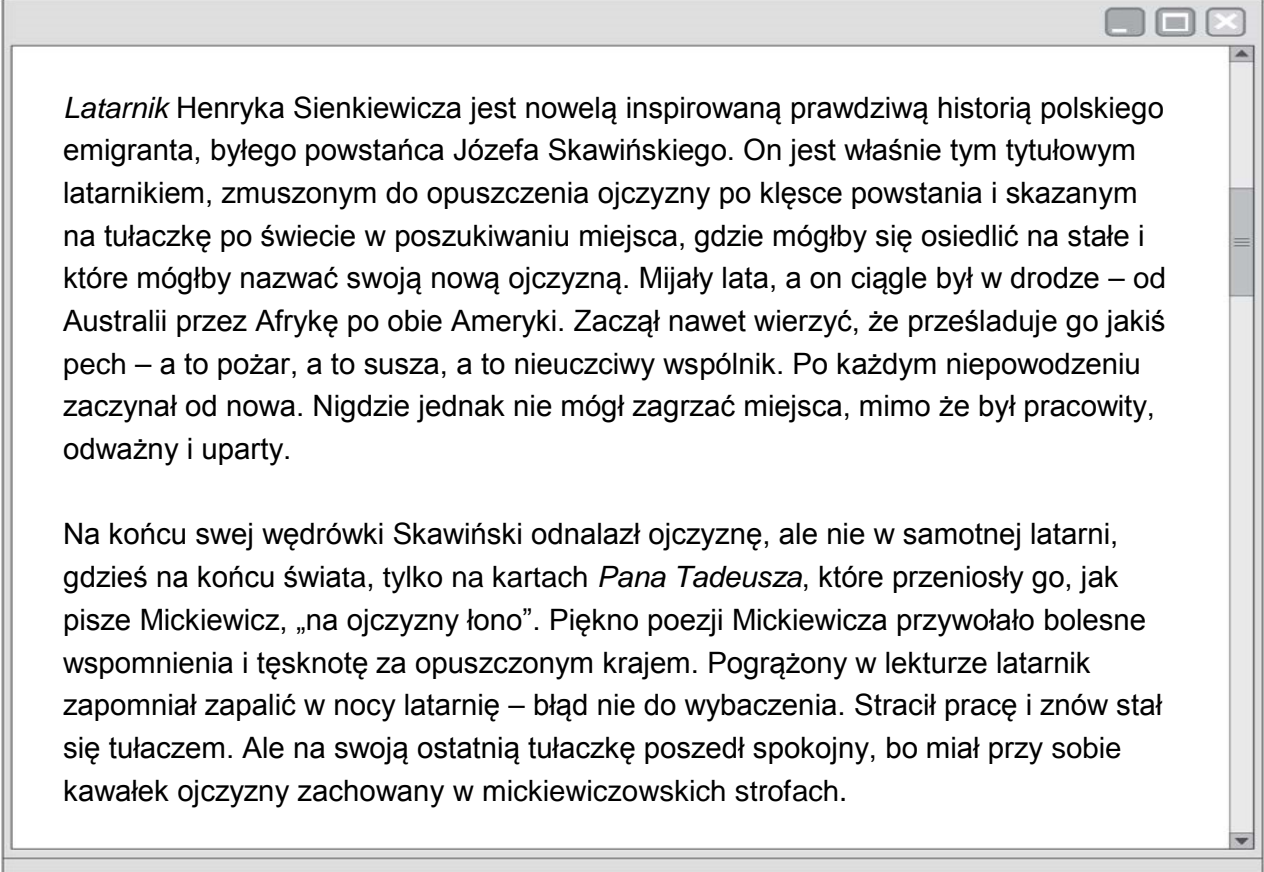
N – nie wiadomo.

0 1 . 1	Na Przystanku oddano hołd ofiarom zamachu terrorystycznego.	☐	[1 mark]
0 1 . 2	Festiwal organizowany jest na wiosnę.	☐	[1 mark]
0 1 . 3	Przystanek Woodstock to impreza wyłącznie muzyczna.	☐	[1 mark]
0 1 . 4	Akademia Sztuk Przepięknych to wyższa uczelnia artystyczna.	☐	[1 mark]
0 1 . 5	Gośćmi festiwalu są osoby wybitne w różnych dziedzinach.	☐	[1 mark]
0 1 . 6	Spotkania ASP odbywają się na otwartym powietrzu.	☐	[1 mark]
0 1 . 7	Młodzież nie lubi rozmawiać na poważne tematy.	☐	[1 mark]
0 1 . 8	Coraz więcej osób przychodzi na spotkania z zaproszonymi gośćmi.	☐	[1 mark]

0 2

Tułaczy los polskiego emigranta

Przeczytaj poniższy fragment recenzji z noweli Henryka Sienkiewicza *Latarnik*, która ukazała się na stronie internetowej biblioteki klasyków.

Latarnik Henryka Sienkiewicza jest nowelą inspirowaną prawdziwą historią polskiego emigranta, byłego powstańca Józefa Skawińskiego. On jest właśnie tym tytułowym latarnikiem, zmuszonym do opuszczenia ojczyzny po klęsce powstania i skazanym na tułaczkę po świecie w poszukiwaniu miejsca, gdzie mógłby się osiedlić na stałe i które mógłby nazwać swoją nową ojczyzną. Mijały lata, a on ciągle był w drodze – od Australii przez Afrykę po obie Ameryki. Zaczął nawet wierzyć, że prześladowuje go jakiś pech – a to pożar, a to susza, a to nieuczciwy współnik. Po każdym niepowodzeniu zaczynał od nowa. Nigdzie jednak nie mógł zagrześć miejsca, mimo że był pracowity, odważny i uparty.

Na końcu swej wędrówki Skawiński odnalazł ojczyznę, ale nie w samotnej latarni, gdzieś na końcu świata, tylko na kartach *Pana Tadeusza*, które przeniosły go, jak pisze Mickiewicz, „na ojczyzny łono”. Piękno poezji Mickiewicza przywołało bolesne wspomnienia i tęsknotę za opuszczonym krajem. Pogrążony w lekturze latarnik zapomniał zapalić w nocy latarnię – błąd nie do wybaczenia. Stracił pracę i znów stał się tułaczem. Ale na swoją ostatnią tułaczkę poszedł spokojny, bo miał przy sobie kawałek ojczyzny zachowany w mickiewiczowskich strofach.

0 3**Tolerancja i szacunek**

Przeczytaj wypowiedzi byłych gimnazjalistów i odpowiedz na poniższe pytania.
Wypowiedzi pochodzą z internetowego forum dyskusyjnego.

For text see insert.

0 3**1**

Co sprawiło, że Tomek miał niskie poczucie wartości?

[1 mark]**0 3****2**

Jak Tomek reagował na szykany?

[2 marks]**0 3****3**

Jak nowa szkoła i środowisko wpłynęły na życie Tomka?

[2 marks]

0 3 . **4** Czym Oliwia różniła się od rówieśników?

[1 mark]

0 3 . **5** Jak podporządkowanie się otoczeniu wpłynęło na samopoczucie Oliwii?

[1 mark]

0 3 . **6** Co było dla Oliwii niezrozumiałe?

[1 mark]

0 4

Nowy poczet królów polskich

Przeczytaj poniższy tekst o powstaniu nowego pocztu królów polskich i odpowiedz na zamieszczone pod tekstem pytania. Artykuł pochodzi z biuletynu wystawy, na której poczet był prezentowany.

Powszechnie obowiązującym kanonem wizerunków władców Polski nadal jest słynny poczet autorstwa Jana Matejki (1838 -1893). Poczet ten publikowany jest od lat w podręcznikach, na seriach znaczków pocztowych i niezliczonej ilości różnych innych wydawnictw. Z rysunków patrz na nas dumni i dostojni władcy, świadomi swojej siły i władzy. Każdy z 44 portretów pokazuje władcę w takim samym ujęciu, podkreślającym jego majestat. Po Matejce mało kto odważył się podjąć temat monarszych portretów.

Na pomysł ponownego stworzenia wizerunków polskich władców wpadł Andrzej Pągowski, który namówił do tego swojego profesora i przyjaciela, wybitnego grafika i portrecistę Waldemara Świerzego (1931 - 2013). Tak powstało 49 portretów. Tworząc je Waldemar Świerzy zapowiadał, że nie będą one idealizowane, jak w poczcie Matejki, lecz będą ukazywały władców Polski jako ludzi z krwi i kości. Artysta pracując nad portretami oparł się na najbardziej aktualnej wiedzy historycznej, dbając o zachowanie realiów epoki.

Poczet Świerzego to „napisana po nowemu historia Polski, dynamiczna i emocjonalna, uzupełniająca się z bardziej koturnową wersją Matejki. Może być ona szczególnie ciekawa dla młodego pokolenia Polaków. Dowiadujemy się z niej, jak to naprawdę było z początkami państwa polskiego. Nie możemy przekonywać, że pierwsi władcy to byli bardzo kulturalni i wspaniali ludzie. By osiągnąć władzę uciekali się do wszelkich możliwych środków, często do okrucieństwa i bezwzględności” – napisał kurator jednej z wystaw.

0 4 . 1 Jak Matejko portretował władców Polski?

[2 marks]

0 4 . 2 Czym różnią się portrety namalowane przez Świerzego od portretów Matejki?

[2 marks]

0 4 . 3 Czego młode pokolenie może nauczyć się z portretów Świerzego?

[3 marks]

Blank page

Section B**Writing (Research Project)**

Answer the question on the research topic you have studied. You must answer on **one** research topic only.

Either

0 6 Poland during the communist era

or

0 7 Racism in Poland

or

0 8 Tourism in Poland

or

0 9 The resistance movement in Poland during World War II

For each research topic there is a reading passage and an essay title.

Using the information from the reading passage and linking this information to your own research, write an essay in **Polish** of approximately **300 words**.

The marks are allocated as follows:

10 marks for comprehension of the reading passage

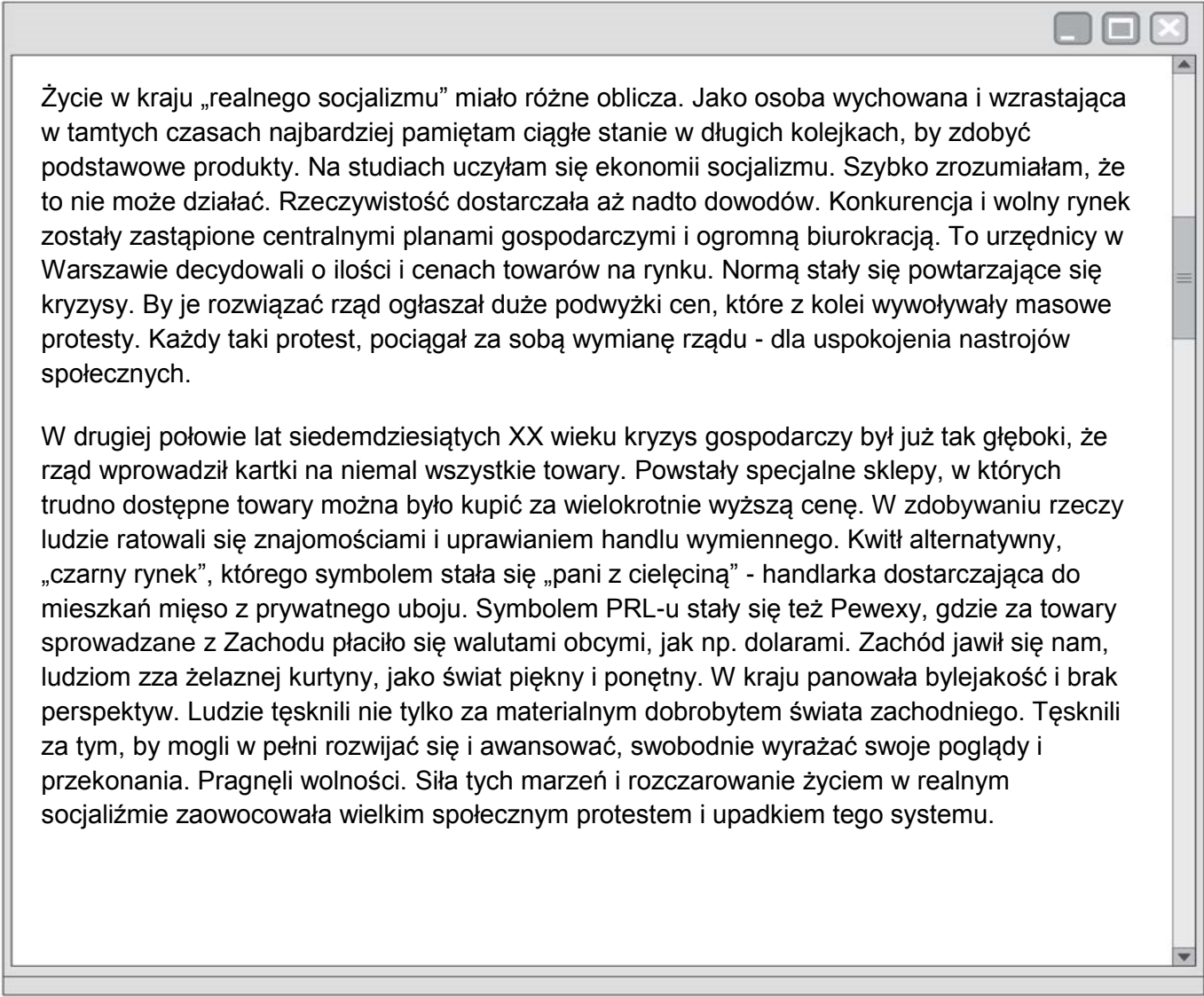
10 marks for quality of language

20 marks for cultural knowledge

Total: 40 marks

0 6 Poland during the communist era**Codziennosc życia w socjalistycznej Polsce**

Przeczytaj poniższy tekst wspomnieniowy o życiu w PRL-u. Artykuł pochodzi z internetowego forum dyskusyjnego.

Życie w kraju „realnego socjalizmu” miało różne oblicza. Jako osoba wychowana i wzrastająca w tamtych czasach najbardziej pamiętam ciągłe stanie w długich kolejkach, by zdobyć podstawowe produkty. Na studiach uczyłam się ekonomii socjalizmu. Szybko zrozumiałam, że to nie może działać. Rzeczywistość dostarczała aż nadto dowodów. Konkurencja i wolny rynek zostały zastąpione centralnymi planami gospodarczymi i ogromną biurokracją. To urzędnicy w Warszawie decydowali o ilości i cenach towarów na rynku. Normą stały się powtarzające się kryzysy. By je rozwiązać rząd ogłaszał duże podwyżki cen, które z kolei wywoływały masowe protesty. Każdy taki protest, pociągał za sobą wymianę rządu - dla uspokojenia nastrojów społecznych.

W drugiej połowie lat siedemdziesiątych XX wieku kryzys gospodarczy był już tak głęboki, że rząd wprowadził kartki na niemal wszystkie towary. Powstały specjalne sklepy, w których trudno dostępne towary można było kupić za wielokrotnie wyższą cenę. W zdobywaniu rzeczy ludzie ratowali się znajomościami i uprawianiem handlu wymiennego. Kwitł alternatywny, „czarny rynek”, którego symbolem stała się „pani z cielęcina” - handlarka dostarczająca do mieszkań mięso z prywatnego uboju. Symbolem PRL-u stały się też Pewexy, gdzie za towary sprowadzane z Zachodu płacono walutami obcymi, jak np. dolarami. Zachód jawił się nam, ludziom zza żelaznej kurtyny, jako świat piękny i ponętny. W kraju panowała bylejakość i brak perspektyw. Ludzie tęsknili nie tylko za materialnym dobrobytem świata zachodniego. Tęsknili za tym, by mogli w pełni rozwijać się i awansować, swobodnie wyrażać swoje poglądy i przekonania. Pragnęli wolności. Siła tych marzeń i rozczarowanie życiem w realnym socjaliźmie zaowocowała wielkim społecznym protestem i upadkiem tego systemu.

0 7 Racism in Poland**Oblicza polskiego rasizmu**

Przeczytaj poniższy tekst na temat zjawiska rasizmu w Polsce. Tekst pochodzi ze strony internetowej polskiego radia.

Wydawałoby się, że rasizm nad Wisłą jest zjawiskiem absolutnie marginalnym. Trzeba przyznać, że od strony składu naszego społeczeństwa jeszcze do niedawna różnice rasowe w Polsce były same w sobie czymś zupełnie egzotycznym. Przed rokiem 1989 jedyną znaczącą grupą osób spoza Europy przebywającą w Polsce byli studenci z krajów afrykańskich i azjatyckich. Jednak otwarcie Polski na świat oraz zmiany w globalnej mobilności ludzi radykalnie zmieniły sytuację i sprawiły, że w wielu polskich miastach coraz częściej możemy spotkać przedstawicieli odmiennych grup etnicznych.

Czy Polacy, przywykli przez kilka już pokoleń do życia w homogenicznym społeczeństwie, są gotowi do zaakceptowania wielokulturowości na ulicach, w swoim najbliższym sąsiedztwie? Trudno powiedzieć. Dopóki nie nastąpi prawdziwy napływ ludności innych kultur i ras jesteśmy skazani na domysły. Na pewno już dziś budzić może niepokój istnienie i działalność radykalnych ruchów i grup o charakterze narodowo-radykalnym, których hasła takie jak „Polska dla Polaków”, „Precz z obcymi” mają charakter zdecydowanie rasistowski. Szkodliwa ideologia przemycana bywa pod płaszczykiem fałszywie rozumianego patriotyzmu.

Najczęstszymi formami, w jakich przejawia się rasizm to publiczne znieważanie i obelgi. Rzadziej dochodzi do brutalnych napaści, choć i takie się zdarzają. W Polsce rasizm jest karalny, ale by prawo było skuteczne, musi być egzekwowane. To, co niepokoi instytucje monitorujące zachowania rasistowskie to fakt, że często są one bagatelizowane i nie trafiają nawet do sądu. Istnieje ciche na nie przyzwolenie. By to zmienić potrzebna jest zmiana mentalności, stworzenie w kraju takiej atmosfery, w której nie będzie wątpliwości, że każdy akt, nawet drobny, o charakterze rasistowskim spotka się ze społecznym potępieniem, będzie raportowany i odpowiednio ukarany.

0 8 Tourism in Poland**Turystyka kulinarna**

Przeczytaj poniższy tekst o rozwoju turystyki kulinarnej w Polsce. Artykuł pochodzi ze strony internetowej stowarzyszenia turystyki kulinarnej.

Kuchnia regionalna przeżywa w Polsce prawdziwy renesans. Zaczynamy nie tylko interesować się tradycją kulinarną różnych regionów Polski, ale zaczynamy mieć do tej kuchni prawdziwe upodobanie. W ostatnich latach coraz bardziej popularna staje się turystyka kulinarna. Tradycje kulinarne i sposoby żywienia są nierozzerwalnie związane z uwarunkowaniami kulturowymi. Osoby uprawiające turystykę kulinarną poznają inne kultury poprzez spożywanie nowych potraw, jak również poprzez sposób ich podawania czy szeroko rozumianą kulturę jedzenia. Podczas podróży kulinarnych turyści odwiedzają nowe regiony czy kraje, spotykają się z ich mieszkańcami, zwiedzają zabytki, poznają historię, tradycję, a także uczestniczą w wydarzeniach kulturalnych.

Na ofertę turystyki kulinarnej składać się mogą różnego rodzaju atrakcje turystyczne powiązane z tematyką żywności. Do grupy takich atrakcji mogą należeć między innymi miejsca, gdzie można kupić i skosztować produktów kuchni lokalnej czy regionalnej, takie jak karczmy i zajazdy, sklepy z produktami regionalnymi lub żywnością ekologiczną, obiekty związane z technologią produkcji żywności, np. winnice z możliwością degustacji wina, browary, miejsca wypieku chleba. Wiele osób przyciągają konkretne wydarzenia, takie jak: festiwale kulinarne, jarmarki i targi z regionalną żywnością, pokazy kulinarne i degustacje, pokazy sztuki przyrządzania potraw, winobrania i inne zbiory. Wiele regionów słynie z rzemieślników czy artystów trudniących się tradycyjnym wyrobem regionalnych produktów żywnościowych, np. bacomie wyrabiający oscypki. Są regiony w Polsce słynące kulinarnym bogactwem i oryginalnością, jak na przykład rejon Podlasia, gdzie ścierają się wpływy kuchni litewskiej, białoruskiej, rosyjskiej, tatarskiej, żydowskiej i ukraińskiej. Czyż można sobie wyobrazić wspanialsze bogactwo?

0 9 The resistance movement in Poland during World War II**Dywerycja**

Przeczytaj poniższy fragment książki A.Kamińskiego pt. *Kamienie na Szaniec*, opowiadający o formach oporu ludności polskiej wobec okupanta.

Listopad 1942 roku był przełomowym miesiącem drugiej wojny światowej. Komenda Sił Zbrojnych w Kraju uznała ten właśnie czas za odpowiedni do wzmożenia akcji dywersyjnej. Przystępowano do organizowania nowych komórek dywersyjnych, powołano do życia centralne kierownictwo Dywersji – które z czasem stało się znane pod nazwą Kedyw.

I stało się, że dla Zośki i części kolegów nadszedł czas zmiany służby. Ponad pół roku pracowali w Małym Sabotażu. Przez cały ten czas, przez lata 1941 i 1942, Mały Sabotaż szedł w pierwszej linii Polski Walczącej. Teraz nadchodziły inne czasy. Walka pod okupacją miała nabrać ostrzejszego wyrazu. Jej znamięm stawał się pistolet, granat i dynamit. Nadchodziły czasy dywersji i dywersyjne oddziały miały teraz wystąpić w pierwszej linii podziemnego polskiego frontu. „Wawer” będzie trwał i będzie aż do powstania pełnił swą ciężką i niezbędną służbę; akcję Małego Sabotażu prócz „Wawra” uprawiać zaczną i inne organizacje Polski Podziemnej. Ale Mały Sabotaż nie będzie już jednak najbardziej eksponowanym narzędziem przeciwokupacyjnym.

Rozpoczęło się wszystko od gruntownego szkolenia do nowych zadań. Wykłady teoretyczne, ćwiczenia praktyczne, wypadki w teren, opanowanie nowych umiejętności technicznych ... Wszystko to zajmowało dużo czasu. Im prędy, tym lepiej. Gdy pierwszy raz dostali broń do rąk, przeżyli emocję jedyną w swoim rodzaju. Nareszcie! Odwiedzając się wzajemnie i wymieniając poglądy na temat nowej służby, umacniali w sobie decyzje, którym przypisywali swoje małosabotażowe osiągnięcia: maksimum odwagi i maksimum rozsądku, starannie opracowany plan i dobrze przeprowadzone rozpoznanie. O, tych zasad trzymać się będą zębami, te zasady muszą im dać w ręce powodzenie – tak jak dawały im powodzenie w „Wawrze”.

There are no questions printed on this page

**DO NOT WRITE ON THIS PAGE
ANSWER IN THE SPACES PROVIDED**

There are no questions printed on this page

**DO NOT WRITE ON THIS PAGE
ANSWER IN THE SPACES PROVIDED**

There are no questions printed on this page

**DO NOT WRITE ON THIS PAGE
ANSWER IN THE SPACES PROVIDED**